

Karvianjärven ja Karhijärven hoidon haasteet ja mahdollisuudet

Ilkka Sammalkorpi
Suomen ympäristökeskus

Karvianjärvi (975 ha) ja Lavian Karhijärvi (3350 ha) ovat Karvianjoen vesistön latva-alueen suuria järviä. Ne kuuluvat vesienhoidon luokittelussa tyyppiin Matalat ja rehevät humusjärvet (MRh). Karvianjärven tila on ekologisessa luokittelussa välttävä ja Karhijärven tila tyydyttävä. Järvien hoidon ensimmäinen ja tärkein haaste on valuma-alueella tehtävän vesiensuojelun jatkaminen ja tehostaminen, kuten vesienhoidon toimenpideohjelmassa on todettu. Suomen ympäristökeskuksen ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen vv. 2008-2012 toteuttamassa Karvianjoen tulevaisuustarkastelut-hankkeessa (KarTuTa)* arvioitiin, että Karvianjärveen tulevaa kuormitusta olisi vähennettävä 30 % ja Karhijärveen tulevaa kuormitusta 10 %. Nämä ovat minimiarvoja, joilla vesienhoidon luokittelussa MRh-tyypin järvien fosforipitoisuudelle asetettu hyvän tilan yläraja, 55 µg/l, on mahdollinen. Ulkoisen kuormituksen vähentämiskohteista ovat merkittävimpiä Karvianjärven valuma-alueella kasvihuonetuotanto, maatalous, turvetuotanto ja haja-asutus, Karhijärven valuma-alueella, missä vähentämistarve on pienempi, maatalouden merkitys on suurin, haja-asutus ja metsätalous ovat muut vähentämiskohteet.

KarTuTa-hankkeessa arvioitiin myös sisäinen kuormitus (aiemmin järveen tulleiden ravinteiden vapautuminen levien käyttöön) merkittäväksi, koska fosforipitoisuus on suurimmillaan kesän alivirtaamakaudella ja järvien havaittu fosforipitoisuus on suurempi kuin se ulkoisen kuormituksen perusteella arvioiden voisi olla. Molemmissa järvissä on RKTL:n ja KVVY:n tekemien koeverkkokalastuksien perusteella veden laadun kannalta liikaa särkikaloja, kasvukauden levämäärän (klorofylli) ja fosforipitoisuuden suhde fosforiin kuvastaa suurta kalatiheyttä ja paikallisten toimijoiden kanssa tehdyssä allaskokeessa on todettu särkikalojen vähentämisen parantavan veden laatuun. Ravintoketjukurannostus, särkikalojen poistokalastus, on tärkein järvien tilaa parantavia vesienhoidon lisätoimenpide, jonka avulla veden fosforipitoisuus voi laskea jopa 20 % ja klorofyllipitoisuus yli 20 % verrattuna tilanteeseen, että ravintoketjukurannostusta ei tehtäisi. Käytännön kokemukset esimerkiksi Säkylän Pyhäjärveltä, Tuusulanjärveltä ja Lahden Vesijärveltä osoittavat, että kun kalaston hoito on osa järven hoitoa, hyvään veden laatuun liittyvät tavoitteet ovat paremmin saavutettavissa.

Järvien suuri pinta-ala voisi mahdollistaa elinkeinokalatalouden palauttamisen Karvianjärvelle ja Karhijärvelle. Tuloksellisen kunnostuksen ja hoidon mahdollisuuksia kuvastaa ”skenaario”: ulkoinen kuormitus ei vesiensuojelun tehostamisen tuloksena enää ylitä järvien sietokykyä, kalakannan rakenne on korjattu poistokalastuksella, hoitokalastus on aloitettu ja veden laatu on parantunut, järven hoidosta vastaa osa-aikatyönä 1-2 paikallista ammattikalastajaa.

Karhijärven ja Karvianjärven hoidon suurimmat haasteet ovat riittävän suuri ulkoisen kuormituksen vähentäminen ja sen vaikutusta täydentävä ravintoketjukurannostus. Niiden toteuttaminen parantaisi järvien virkistyskäyttöarvoa, luonnon monimuotoisuutta (mm. Riihonlahden linnustollinen arvo) ja loisi edellytyksiä järvien hyvään tilaan tukeutuville elinkeinoille kuten matkailulle ja elinkeinokalataloudelle.

*Marttunen, M., Dufva, M., Martinmäki, K., Sammalkorpi, I., Hjerpe, T., Huttunen, I., Lehtoranta, V., Joensuu, E., Seppälä, E. ja Partanen-Hertell, M. 2012. Vesienhoidon vuorovaikutteinen suunnittelu. Yhteenveto Karvianjoen tulevaisuustarkastelut-hankkeen tuloksista. Suomen ympäristö 15/2012.